

із задалегідь заданими питаннями і підготовленими відповідями або репродуктивних питань при проведенні контролю на аналіз та обговорення конкретних ситуацій (соціально-психологічних, організаційних, економічних) дозволяє розвивати та вдосконалювати аналітичні навички; проблемність мислення, тобто здатність бачити проблему; вміння узагальнювати теоретичний матеріал та наявний практичний досвід; встановлювати причинно-наслідкові взаємозв'язки, навчитися вірно оцінювати фактичний матеріал, виокремлюючи його з другорядних, надлишкових даних. Метод конкретних ситуацій виявляється дієвим і для формування таких «екстрафункціональних» властивостей особистості студента, як самостійність, наполегливість, вміння відстоювати свою точку зору, навички вербального і невербального спілкування, вміння приймати рішення в стресових умовах обмеженості часу та інформації (при застосуванні ситуаційного методу з метою контролю знань).

Слід зазначити про додаткові ефекти систематичного застосування методу конкретних ситуацій у навчальній діяльності. Це, по-перше, стимулювання до інтенсивної творчої роботи і виконання навчальних завдань, оскільки навчання за допомогою кейс-методу є демократичним і передбачає максимальну участь усіх студентів у роботі. По-друге, незважаючи на те, що розв'язання ситуацій потребує опанування кожним студентом певної методології, і на початку може представляти певні труднощі, застосування даного методу навчання сприяє прискоренню дидактичної адаптації першокурсників, що спрямована на підготовку до нових форм та методів навчальної роботи у вищій школі, та адаптації соціально-психологічної, тобто пристосуванню індивіда до групи, формуванню власного стилю поведінки, процесу внутрішньої інтеграції студентської групи.

В. В. Тіпанов, канд. екон. наук, старш. викл.,
кафедра міжнародної торгівлі

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Головним завданням побудови в Україні ефективної економічної системи є вирішення питань, що пов'язані із забезпеченням вітчизняного господарства якісними та конкурентоспроможними освітніми послугами.

У цьому контексті, пошук шляхів підвищення якості освіти та розробка нових підходів у підготовці висококваліфікованих фахівців набувають пріоритетного значення.

На кінець 2007 р. в Україні діє понад 350 вищих навчальних закладів (ВНЗ) — з них 236 державні та 114 приватні. У порівнянні з іншими країнами ця кількість є високою. Проте, у вітчизняних компаніях, що динамічно розвиваються, є потреба в 280 тис. кваліфікованих спеціалістах і вищі навчальні заклади України їх не задовольняють. Це обумовлено тим, що фахівці, які випускаються з більшості ВНЗ, не відповідають якісно та за профілем до сучасних потреб ринку.

Отже, існує ціла низка проблем у національній системі вищої освіти, а саме:

- невідповідність замовлень Міністерства освіти України реальним потребам національної економіки та викликам відкритого глобалізованого суспільства;

- наявність неефективної системи оцінки Міністерством освіти України діяльності університетів та академій приводить до появи нових ВНЗ, але при цьому якість освіти не зростає, конкуренція між ними не відзначається, відбувається процес розпорошення викладацьких кадрів і зниження загального рівня вищої освіти в Україні;

- відсутність (або низький рівень) технічного оснащення більшості ВНЗ України не дає можливості сформувати повноцінного спеціаліста, що має відповідати ринковим потребам;

- спрямованість, у значній мірі, викладацьких кадрів ВНЗ на суто теоретичні та неактуальні питання, що не дають змогу повноцінно сформуватись майбутнім фахівцям;

- незацікавленість бізнес-структур до проблем та реформування системи освіти у ВНЗ, відсутність спільних проектів щодо реалізації інноваційних проектів, побудови інноваційних центрів, технопарків, наукоградів тощо.

Тому, на сучасному етапі розвитку економіки України, викладач має бути не тільки всебічно теоретично підготовленим, але і бути практиком, а ще краще — обіймати керівну посаду. Мати не лише досягнення у науково-дослідній та педагогічній діяльності, але й досвід у бізнесі, консалтингу та корпоративних навчальних програмах.

Корисним у цьому сенсі був би західний досвід, де більшість викладачів західних бізнес-шкіл є практикуючими топ-менеджерами. Вони не читають лекції, а відповідають на запитання, ставлять завдання, провокують дискусію.

На початку XXI століття Україна за індексом людського розвитку займає лише 77-е місце в світі. Таким чином, у найближчі роки їй необхідно зробити певні кроки заради того, щоб запрацювала найголовніша теза Болонського процесу: «Суспільству — якісну освіту, а реальному бізнесу — висококваліфіковані кадри».

Тільки такий сучасний підхід у вищій освіті може розвинути в людині здатність аналізувати, орієнтуватися та адаптуватися до соціальних й економічних змін, а також надає можливість самостійно здійснювати підвищення індивідуальних знань.

О. І. Ткач,
Криворізький економічний інститут КНЕУ

РЕАЛІЗАЦІЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ СТОСУНКІВ ОСНОВНИХ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ

Щойно закінчивши школу, юна людина приходить у вищий навчальний заклад, і весь світ відкривається їй наново. Він постає перед нею у новому ракурсі, зовсім відмінному від того, що навчали у школі. Теореми, події, формули — вивчалось все і відразу, до того ж у великих обсягах, без повної систематизації.

Навчання у вищих навчальних закладах, крім необхідних дисциплін, включає ще й багато чого іншого, а саме: позааудиторну роботу, участь у різноманітних конференціях, поглиблене вивчення іноземної мови (диктує час!), активну участь у громадському житті (не так, як було раніше — для галочки чи для масовки).

Сучасна молодь справді цікавиться подіями, що розгортаються поза нашою країною і безпосередньо все, що відбувається у нашій державі).

Молодь сьогодні у вирі життя. Вона вже досить грамотна, достатньо підкута і занадто вільна — у своїх судженнях, категоричних твердженнях, у своїй поведінці. Вона сміливо пізнає навколишню дійсність, поринає у невідомий для неї раніше дорослий світ, оволодіває знаннями, пробуджує свої розумові здібності і утверджує благородні почуття. Отже, відбувається зростання громадянина, особистості: юнак чи юнка вірить у добре начало цього світу і в саму людину.